

היידישע ווארט איז לא יוכל להתגבר על המשיחית.

דוקטורוב עצמו, שבנעוריו נהג לעבוד בחברת-הסרטים קולומביה בקריאת ספרים שהוצעו להסרטה ובחירת המתאימים ביניהם, הכין הסרטי. אולם אלה שקראו אותו טוענים שהוא פשוט כתב את הספר מחדש. אחרים ניסו להתמודד עם הרומן, ניסו לקצר פה ולקצץ שם, אבל השנים חלפו, וגירסה משיבית רצון טרם נמצאה.

הבימאי רוברט אלטמן, אחרי הצלחת נאשוויל, החליט שזהו בדיוק החומר המתאימים לו. סידרה של סיפורים מתפתחים ב"מקביל, ללא קשר ביניהם, הנפגשים בסוף של דבר באירוע דרמטי — זה הרי

שחקן הווארד רולינס המורדים

שחקן מנדי פטנקין עם ג'ני ניקודם המהגרים

בדיוק מה שהוא עשה בנאשוויל! חוזה נח"ת עם המפיק דינו דהילורנטים, אלא שעוד לפני כן עשה עבורו אלטמן סרט אחר, באפריל ביל והאינדיאנים וזה נחל כישלון קופתי חרוץ כליכד, שדהילורנטים לא רצה יותר לשמוע על הבימאי הזה.

אריק של מהגרים. האיש שנבחר כדי להחליף אותו היה בימאי מפורסם לא פחות, מילוש פורמן. "מה פיתאום פורמן?" טענו המומחים. "הוא הרי מהגר, בקושי קיבל אזרחות. מה הוא יודע על אמריקה?" התשובה על כך ברורה: אמריקה היא ארץ של מהגרים לא פחות מכפי שהיא ארץ של בוקרי המערב הפרוע. ומי אומר שמהגרים מבינים פחות? לראיה, סרטים כמו התרוממות, שיער או קן הקוקיה של פורמן, שזיכרו על אמריקה בהבנה ובאהבה של תמיד תמצא אצל האמריקאים עצמם. ועוד טענו המומחים: "מי צריך עכשיו את רגטיים כאשר וורן ביטי מסיים את האודים, הסרט היקר ביותר בתולדות הליודי, המספיק למעט ביותר התקופה ה"תחילת המאה ה-20 — הפורש יריה רחבה, ומשאר מעט מאוד דברים שאינם נאמרים?"

סרט

נויקצועי

מתחת לאף (אורלי, תל-אביב, ישראל) — אין ספק שזהו סרט אותנטי ביותר. הדמויות מתנה

גוגת, נעות ומדברות בצורה אמינה, שאין שום קושי להי אמיין בקיומן. זאת שפת הפרברים, אלה הם הפושעים הקטנים עם החלומות הגדולים שחיים שם, ושום סרט ישראלי לא הצליח עד היום להציג תמונה חיה ואמינה יותר של החברה הזאת.

הסיפור מבוסס על פרשה שהיתה, פריצה לתוך תחנת מישטרה וגניבת כספת מלאה מטבעות זרים. כאשר זה קרה, טענה המישטרה כי לגיון זרים ביצע זאת, פושעים מומחים מעבר לים. בסופו של דבר, הסתבר שהיתה זאת כנופיה מקומית, שלומיאלית ובלתי מתוחכמת, וההסבר הסביר היחידי להצלחת המיבצע, היתה העובדה שהמישטרה היתה עוד יותר שלומיאלית ועוד פחות מתוחכמת.

האיפיון של ארבעת מבצעי הפשע משכנע ביותר. אחד מהם הוא בריון-קשקשים שמוחו נמצא בין רגליו, והמר-חב שבין אוזניו מלא שרירים; השני הוא מזדנב מיקצועי האוהב להיצמד לחזקים כדי שעוצמתם תשרה גם עליו משהו מהילתה; השלישי הוא פורץ-בדימוס הנוהג מונית, והרביעי הוא טפיל רברבו המוכר מכוניות משומשות.

הן התסריט והן הבימוי מטפלים בפרשה כולה בצורה מבודחת-למחצה, כאשר לרוע מתייחסים לדמויות ולמע-סיהם ברצינות, וברגע הבא מציגים אותם בראי עקום. השיא הוא הפריצה עצמה, בה מקימים שלושה מן הפורצים מהומה שהיתה מעירה מתים, אבל לא את השוטר התורן, בזמן שהשוטר הרביעי עושה את צרכיו מאחורי פה זבל. גם אם זה קרה כך במציאות (את הבסיס לתס-ריט סיפק אישה-מישטרה חיים מרין והוא כנראה יודע

יהודית מילוא ואורי גבריאל: אותנטיות

על מה הוא מדבר), קשה מאוד לקבל על המסך שוד שכזה. העניין האנושי בכל מה שקורה בסרט מוגבל ביותר. אין שום ניסיון לחדור מתחת לפני השטח, אך מצד שני, הבימאי ינקול גולדוואסר הדריך את שחקניו היטב, ונעזר בעבודת ליהוק מוצלחת ביותר של שרית ישי, כך שהחיי-צונית שלהם ממש תפורה לתפקידים. להבדיל מרוב הסרטים הישראליים המשרכים וגליהם באיטיות, הפעם הקצב הוא מהיר ועירני, הדיאלוגים צבעוניים מאוד ובוודאי יעוררו תגובות קולניות מן הקהל המוסיקה של שלמה גרוניך מתלבשת על הסיפור כמו כפפה, כאן מלגלגת ושם מותחת, לפי הצורך. אולי אין זה סרט גדול, אבל זה בהחלט סרט מיקצועי, וזוהי תופעה נדירה בקולנוע הישראלי.

להחליט אם פורמן ייגלג עליו בעדינות או פשוט יהימין להעתיק את דמותו מן החיים לדמות בסרט.

לומר שהסרט הוא תחליף לספר, או מ"ספק את כל מה שהספר מספק, יהיה מוגי גם. אולי משום שההנאה והמסר של פורמן קצת שונים. השפה שבה הוא מדבר, שפה של תמונות, יש לה פיוט, דמיון ועושר משלה, שהם אולי שונים מזה של דוקטור רוב, אבל אינם נופלים ממנו.

תדרוך

חובה לראות

תל אביב — שומר היערות, האדומים, כלבי הקש, לולה, ממא ועד מוציאם, נטיך העיר, שודדי התיבה האבודה, פאדרה פאדרונה, מעשיות קנטרברי.

ירושלים — קבקי העץ, חוף הפח.

חיפה — ציינה טאון, חוף הפח.

תל אביב

*** **שומר היערות** (בית לסין, ברית-המועצות-יפאן) — סירטו של הבימאי אי הדגול אקידה קורסאווה על ידידות בין שומרי-יערות חסרי-השכלה ובין איש-צבא עירוני.

נערה כושית מנסה להגיע לנשיא הכושים הזועמים

איש שמרני שיועד בדיוק מה תפקידו וי אחריותו של בעל מישפחה. מה נאה להגיד ומה נאה לעשות, ובכל זאת יש בו שאר-רוח ברגע של משר, אשר איש לא חשד בו. וכאשר מפנה מירוסלאב אונדריצ'ק (הצלם שעובד עם פורמן מאז סירטו הראשון, את המצלמה אל הווארד רולינס. שחי-קן כושי אלמוני, מקבלים שימחתו ועקש-נותו, קומתו הזקופה ומבטו הנמרץ, משמר-עות שהיא מעבר למה שהמסך מספיק להרי-אות. כפרטים מחיי.

קשה להבין כיצד הצליח פורמן להרי-ריך את מרי סטינבורגן כך שלא מילה אי-חת שחורגת מן הנעימות המושלמת, וללא תנועה אחת שאינה הולמת בורגנית הגור-נה, מבצבת הפלדה החזקה שמאחורי ה-משי החיצוני של דמותה.

שלא לדבר על דמויות בעלות נוכחות

רוברט ג'וני בתפקיד בעל קנאי הריצה את מאהבה של אשתו המתנוונים

חזקה כליכך על המסך. שכדברי פורמן, "לא צריך היה לעשות שום דבר, רק לצלם אותם וזהו."

כך למשל גיימס קאגני. מן השחקנים הגדולים ביותר של הוליווד בכל הזמנים, שפרש ממשחק לפני שנים וחזר רק למען פורמן, לתפקיד של מפקד-מישטרה שיש בו הרבה מן הדמות הקלאסית שגילם בז-מנו — קשות. בעל מושגי צדק פרטיים מ"שלו, ובעל ביטחון עצמי ששום דבר לא יוכל לערער. או הסופר נורמן מיילר, המי-גלם נעיר-שעשועים מזדקן, ואיש אינו יכול

כל מה שלא היה מקום לדחוס, כל מה שאי-אפשר היה להספיק ולומר, כל האירועים שקצר הזמן או הכסף מלהציג, השלים פור-מן בעבודת הבימוי.

איך להדריך שחקנים. מעטים היום המסוגלים להפיק מפניו של אדם, יהיה הוא שחקן או סתם עובד-אורה, ולו מעט ממה שפורמן מסוגל לסחוט מהם. הוא מכוון את המצלמה אל גיימס אולסון, שחקן שמעולם לא הגיע לצמרת בהוליווד, והנה לפני העי-ניים מצטיירת הדמות על כל עברה — תע-שיין קטן והגון מעיר-שדה קטנה והגונה,